

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
 ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
 ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ  
 КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

**СИЛАБУС**

**ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ/  
 ECONOMIC THEORY**

<b>Інформація про викладача</b>	
Викладач(-і)	Осіпова Лариса
Науковий ступінь	кандидат економічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри економіки та міжнародних відносин
Адреса кафедри	м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25, ауд. 409
Контактний телефон	(0432)55-04-38
E-mail:	l.osipova@vtei.edu.ua
Електронна сторінка курсу в системі дистанційного навчання	<a href="https://m.vtei.edu.ua/course/view.php?id=342">https://m.vtei.edu.ua/course/view.php?id=342</a>
<b>Інформація про освітній компонент</b>	
Освітній ступінь	бакалавр
Галузь знань	18 «Виробництво та технології»
Спеціальність	181 «Харчові технології»
Освітня програма	«Харчові технології»
Навчальний рік	2024/2025
Семестр	1
Факультет	Торгівлі, маркетингу та сфери обслуговування
Курс	1
Групи	ХТ 11 д
Анотація курсу	Розвиток ринкових відносин та здійснення економічних реформ в Україні зумовлюють потребу у фахівцях, які володіють глибокими економічними знаннями щодо основних закономірностей та принципів функціонування економічних систем, базових методів пізнання, аналізу економічних явищ і процесів, мають практичні навички дослідження та прогнозування поведінки суб'єктів економічних відносин. Освітній компонент спрямований на вивчення здобувачами освітнього ступеня «бакалавр» основ економічної теорії, ознайомлення з найважливішими концепціями аналізу розвитку економіки на макро- та мікрорівнях, формування світоглядних засад щодо реалій сучасного стану світового господарства в умовах глобалізації. Це дасть можливість забезпечити майбутніх фахівців базовими економічними знаннями, вмінням правильно орієнтуватись у практичній діяльності господарських суб'єктів, сприятиме формуванню управлінців, науковців, господарників та державних діячів, що відповідають вимогам сьогодення.
Мова викладання	Українська
<b>Місце освітнього компоненту в освітній програмі</b>	
Освітня програма (ОП)	«Харчові технології»
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми технічного і технологічного характеру, що

	характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у виробничих умовах підприємств харчової промисловості та ресторанного господарства та у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних основ та методів харчових технологій.
Перелік загальних компетентностей (К)	К 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. К 3. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. К 5. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел. К 13. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні. К 14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для забезпечення здорового способу життя.
Перелік спеціальних компетентностей (К)	К 20. Здатність укладати ділову документацію та проводити технологічні та економічні розрахунки. К 27. Здатність підвищувати ефективність виробництва, впроваджувати сучасні системи менеджменту.
Перелік результатів навчання (РН)	ПР 2. Виявляти творчу ініціативу та підвищувати свій професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти. ПР 4. Проводити пошук та обробку науково-технічної інформації з різних джерел та застосовувати її для вирішення конкретних технічних і технологічних завдань. ПР 24. Здійснювати технологічні, технічні, економічні розрахунки в рамках розроблення та виведення харчових продуктів на споживчий ринок, вести облік витрат матеріальних ресурсів. ПР 25. Виявляти творчу ініціативу з питань ринкової трансформації економіки. ПР 26. Формувати і відстоювати власну світоглядну та громадську позицію, діяти соціально відповідально та свідомо. ПР 27. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства, вести здоровий спосіб життя.
Пререквізити освітнього компоненту (що треба знати, з чим ознайомитися здобувачу перед вивченням компоненту)	Базові знання, здобуті після отримання повної загальної середньої освіти.

#### Тематичний план та оцінювання результатів навчання

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю	Бальна оцінка
	Усього годин / кредитів	з них				
		лекції	практичні (лабораторні) заняття	самостійна робота здобувачів		
<b>I. Загальні засади економічного розвитку суспільства (політекономія)</b>						
Тема 1. Вступ до курсу. Зародження та основні етапи розвитку економічної теорії	3	2	-	1	-	-
Тема 2. Предмет і метод економічної теорії	4	-	2	2	В, УДД, С, РМГ, КТ	4

Тема 3. Економічна система суспільства	7	2	2	3	В, УДД, С, РМГ, КТ	4
Тема 4. Відносини власності. Економічні потреби та інтереси	7	2	2	3	В, УДД, С, РМГ, КТ	4
Тема 5. Суспільне виробництво та його ефективність	7	2	2	3	В, С, РЗ, КТ	4
Тема 6. Форми організації суспільного виробництва	7	2	2	3	В, С, РЗ, КТ	4
Тема 7. Теорія грошей	7	2	2	3	В, С, РЗ, КТ	4
<b>II. Теоретичні основи ринкової економіки (мікроекономіка)</b>						
Тема 8. Теоретичні основи ринку	7	2	2	3	В, С, К, КТ	5
Тема 9. Ринковий механізм	7	2	2	3	В, С, РЗ, КТ	4
Тема 10. Капітал як економічна категорія і фактор виробництва	7	2	2	3	В, С, РЗ, КТ	4
Тема 11. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку: процент і рента	7	2	2	3	В, С, РЗ, КТ	4
Тема 12. Доходи і заробітна плата	8	2	2	4	В, С, РЗ, КТ	4
Тема 13. Теорія поведінки споживача	8	2	2	4	В, С, РЗ, КТ	4
Тема 14. Підприємство в умовах ринкового господарювання	8	2	2	4	В, УДД, С, РМГ, КТ	4
<b>III. Суспільне відтворення та економічне зростання (макроекономіка)</b>						
Тема 15. Сутність процесу суспільного відтворення. Відтворення національного продукту і національного багатства	7	2	2	3	В, С, РЗ, КТ	4
Тема 16. Сукупний попит та сукупна пропозиція. Макроекономічна рівновага	7	2	2	3	В, С, РЗ, КТ	4
Тема 17. Циклічні коливання в економіці. Економічне зростання	7	2	2	3	В, С, РЗ, КТ	4
Тема 18. Інфляція та антиінфляційна політика	7	2	2	3	В, С, РЗ, КТ	4
Тема 19. Безробіття та політика зайнятості	7	2	2	3	В, С, РЗ, КТ	4
Тема 20. Державне регулювання ринкової економіки	7	2	2	3	В, УДД, С, РМГ, КТ	4
<b>IV. Закономірності розвитку світового господарства (світова економіка)</b>						
Тема 21. Світове господарство і міжнародні економічні відносини	7	2	2	3	В, С, РЗ, КТ	4
Тема 22. Економічні аспекти глобальних проблем	7	2	2	3	В, УДД, С, РМГ, КТ	4
Індивідуальне завдання	30			30	ІЗ	15
<b>Разом</b>	<b>180/6</b>	<b>42</b>	<b>42</b>	<b>96</b>		<b>100</b>
<b>Підсумковий контроль</b>	<b>Екзамен</b>					

<p>Поточний контроль / критерії оцінювання</p>	<p><b>Перелік умовних позначень форм контролю та оцінка їх у балах:</b>  В – відповідь на практичних заняттях – 0,5 бала.  УДД – участь у дискусії, доповнення – 0,5 бала.  С – словник – 0,5 бала.  КТ – комп’ютерне тестування – 2 бали.  РЗ – розв’язування задач – 1 бал.  РМГ – робота в малих групах – 0,5 бала.  К – квест-гра – 2 бали.  ІЗ – індивідуальне завдання – 15 балів (курси на платформі Prometheus або на інших сервісах – 5 балів; участь у наукових заходах – 10 балів).  <b>Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) а семестр – 100 балів.</b></p>
<p>Основні літературні та інформаційні джерела</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. <i>Економічна теорія : підручник / за ред. В. А. Предборського. Київ : Кондор, 2022. 492 с.</i></li> <li>2. <i>Економічна теорія : підручник / В. П. Якобчук, Є. І. Ходаківський, В. А. Довженко, О. В. Захаріна, О. В. Іванюк, І. В. Кравець, І. Л. Литвинчук, Л. І. Симоненко, С. В. Тищенко, Н. С. Пугачова; за заг. ред. В. П. Якобчук. Київ : Ліра-К, 2022. 450 с.</i></li> <li>3. <i>Економічна теорія. Політекономія : навч. посіб. / за заг. ред. В. М. Семененка, Д. І. Коваленка. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 428 с</i></li> <li>4. <i>Економічна теорія: навчальний посібник. Укл: М. І. Колосінська, С. І. Белей, С. В. Бойда. Чернівці: Чернівець. нац. унів-т., 2021. 200 с.</i></li> <li>5. <i>Мельник Л. Ю., Макаренко П. М. Економічна теорія - політекономічний контекст : навч. посіб. Київ : Кондор, 2022. 524 с.</i></li> <li>6. <i>Політична економія : навч. посіб. / за ред. Г. І. Башнянина і Є. С. Шевчука. 4-те вид., перероб. і випр. Львів : Магнолія 2006, 2023. 280 с.</i></li> <li>7. <i>Осіпова Л.В, Хаєцька О.П. Міжнародна міграція робочої сили в умовах глобального розвитку. Економіка та суспільство. 2024. № 60. URL: <a href="https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/355">https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/355</a></i></li> <li>8. <i>Осіпова Л.В., Шмигленко В.О. Безробіття в Україні під час війни. The VII International Scientific and Practical Conference "Problematic questions of science and problems of development", October 30 - November 01, 2023, Berlin, Germany. PP.56-60. URL: <a href="https://eu-conf.com/wp-content/uploads/2023/10/PROBLEMATIC-QUESTIONS-OF-SCIENCE-AND-PROBLEMS-OF-DEVELOPMENT.pdf">https://eu-conf.com/wp-content/uploads/2023/10/PROBLEMATIC-QUESTIONS-OF-SCIENCE-AND-PROBLEMS-OF-DEVELOPMENT.pdf</a></i></li> <li>9. <i>Осіпова Л.В., Шевчук В.С. Фіскальна політика України в умовах воєнного стану. Перспективи ренесансу HR-інжинірингу, економіки і бізнесу за умов конвергенції України з ЄС у рамках європейської інтеграції: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції., 16-17 листопада, 2023. С. 209 - 213.</i></li> <li>10. <i>Осіпова Л.В., Пекарчук Ю.М. Вплив монетарної політики на інфляцію та стабільність ціні. Grundlagen der modernen wissenschaftlichen Forschung der Sammlung wissenschaftlicher Arbeiten «ΛΟΓΟΣ» zu den Materialien der V internationalen wissenschaftlich-praktischen Konferenz, Zürich, 27. Oktober, 2023. Zürich-Vinnysia: BOLESWA Publishers &amp;</i></li> </ol>

- Europäische Wissenschaftsplattform, 2023. PP 15-18. URL: <https://archive.logos-science.com/index.php/conference-proceedings/article/view/1195/12205>
11. Білик В. В., Осіпова Л. В. Методичні засади зовнішньоекономічних зв'язків України та ЄС: аспекти зовнішньої торгівлі. *Innovation and Sustainability*. № 1. 2023. С. 222 - 229. URL: <https://ins.vntu.edu.ua/index.php/ins/article/view/166>
12. Khachatryan, V., Pavlyuk, T., Pohrishchuk, H., Dobizha, N., Bezchotnikova, S., & Osipova, L. (2022). Specific Features of Investment in Human Capital in the Postmodern Society. *Postmodern Openings*, 13 (1 Sup1), 184-197. URL: <https://doi.org/10.18662/po/13.1Sup1/421>
13. Осіпова Л. В. Динаміка експорту України в умовах повномасштабної війни: проблеми та можливі шляхи їх усунення в контексті євроінтеграції. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 6. Том 2. С. 50-55. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/?cat=73>
14. Осіпова Л. В., Хачатрян В. В. Міграційні процеси в рамках трансакційного співробітництва України та Польщі: реалії та перспективи. *Міжнародна науково-практична конференція «Реформування економіки в контексті міжнародного співробітництва: механізми та стратегії»* (м. Запоріжжя, 4-5 лютого 2022 року). С. 18-23.
15. Осіпова Л. В., Хачатрян В. В. Аналіз розширення торговельного співробітництва України та ЄС. *Міжнародна науково-практична конференція «Економічні перспективи підприємництва»*. (м. Ірпінь, 18-19 лютого 2022 року). С. 107-109.
16. Осіпова Л. В., Кравчик Ю. В. Міграція робочої сил з України до ЄС на прикладі Польщі: ключові тенденції та проблемні аспекти в контексті євроінтеграції. *Україна, Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 5. Т.1. С.18-23. URL: [https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2021-298-5\(1\)-3](https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2021-298-5(1)-3)
17. Osipova L. Analysis of some aspects of Ukraine's fiscal policy during the pandemic. Slovakia, *Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky*. Kosice. Slovakia. 2021. Vol. 9. No. 1 Issue 4. 146 p., P. 140-143.
18. Осіпова Л. В., Павлюк Т. І. Вплив глобалізації на національний ринок праці. STAGES OF FORMATION AND DEVELOPMENT OF THE ECONOMY OF INDEPENDENT UKRAINE : monograph. Pasichnyk Yu., Radchenko O., Sukach O. etc. (2021). *Stages of Formation and Development of the Economy of Independent Ukraine*: Collective monograph [Ed. by Doctor of Economics Sciences, Prof. Yu. Pasichnyk ]. Verlag SWG imex GmbH, Nuremberg, Germany, 443 p. (Part 3.14, P.275 – 292).
19. Osipova L., Pavlyuk, T. THE MARKET MECHANISM AND THE FORMATION OF AN EFFECTIVE NATIONAL ECONOMIC MODEL. ROLE OF SCIENCE AND EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT : monograph. [Edited by Magdalena Wierzbik-Strońska and Iryna Ostopolets]. Publishing House of University of Technology, Katowice, 2021. 980 c. (Part 1.14, P.119 – 125).

	<p>20. Осіпова Л. В. Загострення проблем ринку праці в умовах глобалізації. <i>Вісник Хмельницького національного університету</i>. 2021. № 1. С. 104-110.</p> <p>21. Осіпова Л. В., Корсун Д. А. Зовнішньоекономічна політика України в умовах глобалізації. <i>Механізми державного регулювання конкурентоспроможності національної економіки: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 5 грудня 2020 року) / За заг. ред.: М. М. Палінчак, В. П. Приходько, В. В. Химинець та ін. – Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2020. С. 7-12. «Гельветика», 2020. С. 7-12.</i></p> <p>Осіпова Л. В. Вплив глобалізації на економіку України та її зовнішньоекономічні пріоритети. <i>Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: зб. наук. пр. VIII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 03 черв. 2020 р. Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ. 2020. Ч. 1. С. 84-96.</i></p>
<b>Політика освітнього компоненту</b>	
Організація навчання	<p>Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти від 17.06.2024 № 08.</p> <p>При викладанні використовуються сучасні методи навчання, при виконанні завдань використовується автоматизована система управління навчанням MOODLE, передбачено розв'язання задач та самостійна робота. Зараховуються результати неформальної освіти.</p>
Відпрацювання пропусків занять	<p>Відпрацювання пропущених здійснюється на кафедрі шляхом проведення викладачем опитування здобувача за темою в усній або письмовій формі, або в системі дистанційного навчання шляхом виконання індивідуальних завдань для відпрацювання з пропущених тем курсу.</p>
Допуск до підсумкового контролю	<p>Підсумковий контроль – екзамен. До екзамену допускаються всі здобувачі, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів.</p> <p>Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компоненту для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична сума балів поточної роботи та екзамену.</p> <p>Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компоненту, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені). Для забезпечення академічної доброчесності здобувачам вищої освіти необхідно дотримуватись Положення про дотримання академічну доброчесності науково-педагогічними, педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти від 07.02.2022 № 11.</p>
Академічна доброчесність	<p>Для забезпечення академічної доброчесності здобувачам вищої освіти необхідно дотримуватись Положення про дотримання академічну доброчесності науково-педагогічними, педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти від 07.02.2022 № 11.</p>

Інші складові політики освітнього компоненту	Обов'язковою умовою формування фахових компетентностей здобувача є розвиток soft skills (м'яких навичок), а саме: розвиток ефективних комунікацій, креативності, гнучкого і критичного мислення тощо, що можливо за рахунок роботи в малих групах на практичних заняттях, виконання самостійної роботи здобувача, а саме: розробки квестів, участі з доповідями на студентських конференціях, на практичних заняттях, гуртках, проходження онлайн курсів (наприклад «Prometheus», «Coursera») тренінгів з тематики освітнього компоненту.
--	---

Затверджено на засіданні кафедри економіки а міжнародних відносин протокол № 10 від 19.08.2024.

Науково-педагогічний працівник

  


Лариса ОСІПОВА

Завідувач кафедри

Валентина ХАЧАТРЯН